

kan være i god og farbar Stand, anvendes Steenmateriale dertil. Det er derhos nu ikke muligt at forhindre, at Sognemændene hente det Grus, som skal anvendes paa Veiene, fra den Sandgrav, der ligger dem nærmest; naar Sandgraven af Sognet er erkjendt for god, saa kunne de hente deres Materiale fra den Grav, der saaledes ligger nærmest ved Gaanden. Det er imidlertid en bekjendt Sag, at der kan være den største Forskel paa Grusgravenes Bessaffenhed, og det er altsaa af stor Interesse, at Gruset fra de gode Grusgrave anvendes til de Veie, der særlig trænge dertil, istedetfor Gruset fra de flette. Endelig er der en Omstændighed, som det forekommer mig i en meget væsentlig Grad taler for Arbeidets Udførelse ved Licitation, og det er, at man paa den Maade kan tage enkelte Veie eller enkelte Stykker Veie for ad Gangen. Naar man nu for Tiden vil forbedre Veiene i Sognet, saa skeer det ved, at man gjør Lidt og i Reglen temmelig Utilstrækkeligt ved dem alle. Naar derimod Arbeidet udføres ved Licitation, saa kan man tage Veie for Veie og grundforbedre dem, og saa ville de, naar de ere komne i grundforbedret Stand, lettere kunne holdes vedlige. I finantiel Henseende finder jeg derhos, at man med Nøiighed kun tage en saadan Bestemmelse som denne, at Veiarbeidet paa Bi-veiene skal udføres ved Licitation, idet det jo i ethvert Tilfælde staar dem frit for, som ønske at udføre Naturalarbejde, at paatage sig dette Naturalarbejde ved Licitation, hvorved de altsaa faae det Bidrag, som de maae udrede til Veiarbejderne, ind igjen gennem Betalingen for det Naturalarbejde, de have paataget sig. Man har da i alt Fald den Fordeel, at de ere bundne ved de Bestemmelser om Arbeidets Udførelse, om Tiden derfor og om Controlen, som findes i Conditionerne, saa at Sognet Intet lider ved, at Beboerne paa den Maade selv overtage Arbeidet, og de Vedkommende, der have Noget imod at udrede deres Veibyrd og Penge, kunne jo paa denne Maade sjerne den Ubehagelighed, som dette vilde have

for dem. Jeg skulde imidlertid ikke paa Sagens nuværende Stadium have stillet Forslaget, hvis jeg ikke havde sølt mig overbevist om, at den Redaction, som Lovudkastet nu har, vil medføre en Tilbagegang, idet der er tilføiet den Bestemmelse, at, hvor man udfører Arbeidet ved Licitation, skal den ene af de tre Dage, som Huusmændene nu have at yde til Sognet, bortfalde. Jeg finder denne Bestemmelse fuldkommen billig, men den har ikke tidligere været gennemført rundt omkring i Landet, idet man har fortolket Lovgivningen derhen, at hvad enten man udførte Veiarbeidet ved Naturalarbejde eller ved Accord, altsaa for Penge, der repareredes paa Beboerne i Sognet, saa skulde Huusmændene ikke desto mindre være forpligtede til at yde deres tre Dage. Naar nu altsaa den Arbeidskraft, som den ene Dag for hver Huusmand udgjør, afgaaer fra Sognet, saa kunde der let paa saadanne Steder, hvor Stemningen for Licitation er vakkende, opstaae Tilbøielighed til at vende tilbage til Arbeidets Udførelse ved Naturalarbejde, og det vilde efter alle de Anstregelser, som ere gjorte for at fremkalde Licitation eller Accord, og efter det udmærkede Resultat, som denne Fremgangsmaade har givet, hvor den har været indført, være i høi Grad beklageligt. Jeg har troet, at man til Bestemmelsen om, at Arbeidet skal udføres efter Licitation eller ved Accordarbejde, kunde tilføie en Bestemmelse om, at Naturalarbeidet dog kunde vedblive paa de Steder, hvor det for Tiden anvendes, saafremt Amtsraadet billiger, at der ikke foretages Forandring med Hensyn til den Arbeidsmaade, som nu anvendes. Det maa jo nemlig erindres, at der kan være Egne, navnlig i Jylland, hvor Boligerne ligge saa langt fra hinanden, at det vil være vanskeligt at lade Arbeidet udføre ifølge Licitation, hvor man ifølge Forholdenes Natur maa nøies med flette Veie og lægge sin hele Kraft paa blot at holde dem i en nogenlunde farbar Stand, saa at man kan komme fra det ene Sted til det andet. Der vil ogsaa kunne være andre særlige Forhold, som kunne